

Aanvrager:	Van Eesteren Museum
Titel:	Meerjarenplan 2025-2028
Gevraagd bedrag:	€ 586.467

POSITIEF, ONVOLDOENDE BUDGET

Inleiding en samenvatting

Het Van Eesteren Museum is in 2010 opgericht als buitenmuseum in en over de door Cornelis van Eesteren ontworpen wijk Amsterdam Nieuw-West. Sinds 2018 is de instelling gevestigd in een nieuw paviljoen aan de Sloterplas en heeft het zich ontwikkeld tot een museum voor stedenbouw in de breedste zin van het woord. De instelling beoogt de publieke waardering voor de cultuurmaatschappelijke betekenis van stedenbouw te vergroten en neemt de verbinding met de wijk en de persoon Cornelis van Eesteren als belangrijkste uitgangspunten.

Van Eesteren Museum vraagt een bedrag aan van € 586.467 binnen categorie II van de Regeling Vierjarige instellingssubsidie creatieve industrie 2025-2028. In de periode 2021-2024 is de organisatie door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie tweemaal ondersteund voor de uitvoering van een eenjarig activiteitenprogramma.

Sinds 2023 programmeert het museum zijn hoofdactiviteiten rondom een jaarthema. Dit jaarthema is gerelateerd aan de actualiteit en maatschappelijk relevant, en beoogt op een originele en verrassende wijze tot de verbeelding te spreken. De thema's zijn gekozen om architecten, stedenbouwers en designers aan te spreken en in zijn algemeenheid ook verbonden aan stedenbouw, Nieuw-West of (het gedachtegoed van) Cornelis van Eesteren. Het jaarthema wordt uitgewerkt in verschillende tentoonstellingen, projecten en publieke gesprekken. Kwaliteit is daarin de rode draad, waarin een balans wordt gezocht tussen een toegankelijk en een experimenteel of verdiepend programma om zowel een vak- als breed publiek aan te spreken, waarbij bewoners uit het stadsdeel Nieuw-West voorop staan.

In 2025 richt het museum zich op planten, bomen en het landschap. Het museum wil met dit thema een originele bijdrage leveren aan het actuele vraagstuk over klimaatverandering, door planten te beschouwen als wezens in de stad met hun eigen vorm van subjectiviteit. In 2026 staat de auto centraal en wordt er gekeken hoe de structuur, het uiterlijk én gebruik van de stad zijn veranderd als gevolg van het opkomende autogebruik door de jaren heen. De thema's voor 2027 en 2028 zijn respectievelijk het belang en de betekenis van kleur en de rol van utopische denkbeelden in stadsontwikkeling. Naast het thematische programma voert het Van Eesteren Museum een *residency*-programma uit waarbinnen per jaar plek is voor drie *residents*. Het betreft geen fysieke *residency*, maar een programma waarin de maker zich een periode aan het museum verbindt. Dit programma biedt het museum de mogelijkheid om op een meer flexibele manier verbindingen te leggen tussen het jaarthema en actuele vraagstukken in relatie tot architectuur en stedenbouw.

Ook beheert het museum een museumwoning waarin de modernistische principes van Stichting Goed Wonen centraal staan. De woning stamt uit 1952 en het interieur is in originele staat teruggebracht. Tweemaal per jaar vraagt het museum een ontwerper, architect of curator om een site-specifieke installatie in de woning te maken rondom een object uit de collectie. Het museum beoogt hiermee via een actuele ontwerppraktijk een wisselwerking te krijgen tussen het erfgoed en de hedendaagse ontwerpwereld. Tot slot kent het Van Eesteren Museum een vaste tentoonstelling over de wijk Nieuw-West en organiseert het wijkwandelingen, fietstochten en een serie debatten, lezingen en gesprekken die aansluiten op actuele thema's en ontwikkelingen in Nieuw-West.

Het museum onderschrijft de Governance Code Cultuur, de Code Diversiteit & Inclusie en de Fair Practice Code. In haar programmering en met de betrokken partners beoogt de instelling de diversiteit van het stadsdeel Nieuw-West te representeren. Op het gebied van *fair practice* is naar eigen zeggen een verbetering ingezet, die de komende jaren moet worden gecontinueerd. In de komende vier jaar wordt ook het educatieprogramma verder geprofessionaliseerd en wordt het museumcafé uitgebreid om additionele inkomsten uit horeca en zaalverhuur te realiseren. In de financieringsmix heeft de gevraagde subsidie aan het Stimuleringsfonds een aandeel van 19,1%.

Overwegingen van de adviescommissie

De adviescommissie laat zich overwegend positief uit over de aanvraag voor de instellingssubsidie van het Van Eesteren Museum. De programma's zijn deels geworteld in de historie en tegelijkertijd zeer relevant en actueel. De gekozen thema's zijn passend voor de wijk waarin het museum zich bevindt. De manier waarop het museum een inhoudelijke relatie zoekt met de buurt noemt de commissie positief, en de nieuwe aanpak is in haar optiek veelbelovend. De commissie spreekt van een zeer interessante werkmethode die onderscheidend is binnen het vakgebied. De tentoonstellingen zijn aansprekend voor een nieuw publiek. De commissie wijst in dit kader bijvoorbeeld op de aandacht in het huidige jaarprogramma van 2024 voor vrouwelijke architecten, stedenbouwers en ontwerpers. Op het criterium met betrekking tot de artistiek-inhoudelijke waarde beoordeelt de commissie het voorstel dan ook als voldoende.

De maatschappelijke betekenis van de instelling wordt als ruim voldoende beoordeeld. De commissie laat zich positief uit over de residenties en de wijze waarop de instelling de woning creatief weet te activeren. De residents snijden relevante maatschappelijke thema's aan en de activiteiten zorgen voor nieuwe perspectieven. De maatschappelijke waarde van het programma zit volgens de commissie ook in de wijze waarop de instelling zich inzet op het gebied van educatie. De samenwerking met diverse scholen in Nieuw-West acht de commissie daarbij van groot belang. De organisatie is sterk verankerd in de lokale context en neemt hier, zeker gezien de beperkte culturele infrastructuur van de wijk, een onderscheidende positie in. Het Van Eesteren Museum werkt samen met maatschappelijke partners en een indrukwekkend aantal betrokken vrijwilligers. De intentie om een programma op te zetten met andere steden met soortgelijke wijken, zoals Groningen, Rotterdam en Maastricht, acht de commissie waardevol om kennis en ervaring uit te wisselen. Volgens de commissie kan het Van Eesteren Museum een voorbeeldstellende rol spelen in een dergelijk netwerkprogramma.

De laagdrempelige activiteiten zorgen ervoor dat ook de toegankelijkheid van het Van Eesteren Museum als ruim voldoende tot goed wordt beoordeeld. Mede vanwege de diversiteit van de buurt scoort het voorstel hoog met betrekking tot het publieksbereik binnen de Code Diversiteit & Inclusie. Enkele leden van de commissie vinden het lokale draagvlak echter wel moeilijk te toetsen en vragen zich af hoe het museum werkelijk in gesprek gaat met de bewoners en op welke wijze ze actief worden betrokken. Dit onderwerp vindt de commissie nog onvoldoende beschreven in de programmajnen van het voorstel. Ook zou er in het communicatieplan meer aandacht kunnen worden besteed aan de beschrijving van de specifieke doelgroepen, waardoor de afspiegeling van de diverse wijk wellicht beter naar voren komt.

Op het criterium met betrekking tot de bedrijfsmatige gezondheid beoordeelt de commissie het voorstel als nipt voldoende. De commissie spreekt van een organisatie in ontwikkeling. Enkele functies die in voorgaande jaren door vrijwilligers werden vervuld, bestaan in de huidige begroting uit een mix van personeel in loondienst, inhuur van derden en vrijwilligers. De verjonging van vrijwilligers is ingezet met steun van het Mondriaan Fonds. De commissie onderschrijft het belang om meer betaalde krachten in te zetten om, zoals het museum zelf aangeeft, meer slagkracht en continuïteit te

kunnen ontwikkelen met name voor de afdelingen communicatie en educatie. Er is geen specifieke risicoanalyse beschreven, maar het museum beschrijft wel de mogelijkheid om bij tegenvallende inkomsten weerbaar en schaalbaar te blijven via de zzp-schil. Er is sprake van een goede financieringsmix waarbij de gemeente Amsterdam de grootste en – in de ogen van de commissie – een logische partner is. De codes zijn in redelijke mate toegelicht.

Over het geheel spreekt de commissie van een aanvraag die voldoende is als het gaat om de consistentie in doel en opzet. Van Eesteren Museum wil een ambitieuze stap zetten in de ontwikkeling en professionalisering van de eigen organisatie. De commissie heeft er op basis van het ingediende voorstel vertrouwen in dat de organisatie deze stap zal kunnen zetten, maar tegelijkertijd vraagt ze zich wel af of de ambitie in groei niet té groot is. Daarbij beschouwt ze de instelling van grote waarde voor de wijk Nieuw-West en voor de stad Amsterdam, maar kan ze nationale betekenis binnen de discipline architectuur en binnen de culturele infrastructuur, ondanks de intenties, op basis van de huidige situatie nog moeilijk benoemen.

Advies van de commissie aan het bestuur

De commissie adviseert op basis van bovenstaande overwegingen in eerste aanleg positief over de aanvraag van Van Eesteren Museum. Echter, de binnen deze categorie positief beoordeelde voorstellen overschrijden het beschikbare budget. De positief beoordeelde aanvragen zijn daarom gerangschikt op basis van de gemiddelde eindscore op de beoordelingscriteria, zoals beschreven in artikel 14 van de Regeling Vierjarige instellingssubsidie creatieve industrie 2025-2028. Op basis van deze rangschikking is het voorstel helaas te laag geëindigd om in aanmerking te komen voor een bijdrage uit de regeling.